



Natuurbranden



In Nederland hebben de afgelopen jaren diverse grote natuurbranden plaatsgevonden. Voorbeelden zijn de duinbranden bij Bergen en Schoorl in Noord-Holland (nazomer 2009, april 2010 en april 2011), op de Strabrechtse heide in Noord-Brabant (juli 2010) en in het Drentse Fochteloërveen (april 2011). Om de risico's op natuurbranden op een maatschappelijk aanvaardbaar niveau te brengen en te houden is publiek-private samenwerking nodig, van lokaal tot landelijk niveau.

Feiten

1. In de Nationale Risicobeoordeling is vastgesteld dat een onbeheersbare natuurbrand zich snel kan uitbreiden tot een grootschalig incident met een stevig impact. Immers in ons land zijn natuurgebieden intensief verweven met allerhande gebruiksfuncties en vitale infrastructuur. Dergelijke gebieden zijn daardoor kwetsbaar: een onbeheersbare natuurbrand kan een grote impact hebben uit het oogpunt van maatschappelijke veiligheid. Vooral in droge perioden hebben klein beginnende natuurbranden in dit soort gebieden altijd de potentie van een relatief grote impact. Deze overstijgt de capaciteit van de (inter)regionale crisisorganisatie al snel.
2. Onderzoek heeft aangetoond dat de kans dat een onbeheersbare natuurbrand zich voordoet vrij groot is. In het grootste bos- en natuurgebied in ons land, de Veluwe, is deze kans gemiddeld 4% per jaar en 50% in jaren met droogte. Deze kans kan worden teruggebracht tot 40% in jaren met droogte, wanneer de brandweer en veiligheidsregio's in staat worden gesteld om optimale capaciteit op natuurbrandbestrijding in te zetten inclusief de operationele voorbereiding. Deze kansen zijn veel hoger zijn dan maatschappelijk aanvaardbaar wordt geacht voor andere omgevingsrisico's, zoals overstromingen en vervoer, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (Van Gulik, 2008). Dit betekent dat aanvullende maatregelen op het gebied van proactie en preventie noodzakelijk zijn om risico's van natuurbranden tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau te verlagen.
3. Tegelijkertijd vormen natuurbranden een beleidsarm dossier in vergelijking met andere fysieke veiligheidsrisico's. Een heldere verantwoordelijkheidsverdeling ontbreekt tussen de diverse publieke en private partijen die een rol spelen in de veiligheidsketen van natuurbranden. In het bijzonder waar het gaat om natuurbrandpreventie.

In het rapport 'Thematisch onderzoek natuurbranden' (mei 2011) constateert de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid bovendien dat de brandweer landelijk gezien onvoldoende is voorbereid op natuurbrandbestrijding met uitzondering van de veiligheidsregio's met de Veluwe in hun verzorgingsgebied.

Uitdagingen

- Het is noodzakelijk de multidisciplinaire risico- en crisisorganisatie in Nederland op orde te brengen, zodat deze ook voldoende slagvaardig is in geval van grootschalige natuurbrandincidenten.
- Om het risico op een onbeheersbare natuurbrand tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau te reduceren is een gebiedsgerichte benadering nodig. Provincies en gemeenten spelen hierin een belangrijke regisserende rol, gezien hun verantwoordelijkheden op het gebied van ruimtelijke ordening, leefomgeving, economie en recreatie. Vanuit een integrale risicoanalyse van de 'hotspots onbeheersbare natuurbranden' dienen betrokken partijen gezamenlijk te werken aan een op elkaar afgestemd pakket van maatregelen in de risico- en crisisorganisatie.
- De kern van de gebiedsgerichte benadering wordt gevormd door versterking van de lokale samenwerking tussen brandweer, eigenaren en beheerders van natuurterreinen, de recreatiebranche, recreanten en burgers. Kernwoorden zijn preventie en risicobeheersing, risicocommunicatie, kennisuitwisseling en voorlichting over natuurbrandpreventie en zelfredzaamheid, met voldoende haalbare en betaalbare handelingsperspectieven voor de diverse betrokken partners op dit dossier.
- Op landelijk niveau is interbestuurlijke besluitvorming en afstemming tussen betrokken publieke en private partners nodig. Onder meer over de wijze waarop belangenafwegingen betreffende natuurbranden integraal en vroegtijdig worden meegenomen in beleidsontwikkeling, planprocessen en uitvoeringsprogramma's op gemeentelijk, provinciaal en rijksniveau. Tegelijkertijd dient er voldoende ruimte te zijn voor maatwerk op lokaal niveau.

Landelijk project Interbestuurlijke Samenwerking Natuurbranden

Het landelijk project Interbestuurlijke Samenwerking Natuurbranden geeft invulling aan bovenstaande uitdagingen. Het project heeft de volgende doelstellingen:

1. Het realiseren van interbestuurlijke besluitvorming en samenwerking tussen de drie bestuurslagen, de veiligheidsregio's en hun omgevingspartners om de risico's van onbeheersbare natuurbranden vroegtijdig te beperken.
2. Het stimuleren van een gebiedgerichte aanpak van natuurbranden door het organiseren van de onderlinge samenwerking en het opzetten van voorbeeldprojecten in samenspraak met een aantal provincies, waaronder Gelderland.
3. Het inrichten en ontsluiten van een Landelijk informatieknoppunt natuurbranden met alle betrokken (kennis)partners ter versterking van de communicatie- en kennisuitwisseling rondom het thema natuurbranden en maatschappelijke veiligheid.

Meer weten?

Op www.infopuntnatuurbranden.nl staan alle rapporten en publicaties die zijn verschenen over het onderwerp natuurbranden overzichtelijk bij elkaar en worden actuele ontwikkelingen beschreven.

Ook met vragen over natuurbranden kunt u terecht op www.infopuntnatuurbranden.nl



Het Landelijk informatieknoppunt natuurbranden is een onderdeel van Infopunt Veiligheid.

Infopunt Veiligheid is al vijf jaar hét centrale loket voor dossiers en vraagbeantwoording op het gebied van fysieke veiligheid. Voor meer informatie zie www.infopuntveiligheid.nl